

Dokument nr. 8:114

(2006-2007)

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Inge Lønning,
Sonja Irene Sjøli, Ine Marie Eriksen Søreide og Gunnar Gundersen

Representantforslag fra stortingsrepresentantene Inge Lønning, Sonja Irene Sjøli, Ine Marie Eriksen Søreide og Gunnar Gundersen om et kunnskapsløft for omsorgstjenesten

Til Stortinget

BAKGRUNN

Den kommunale omsorgstjenesten står overfor faglig krevende oppgaver for å gi mennesker i ulike alder og livssituasjon hjelp til å mestre dagliglivets gjøremål. Det fremgår av St.meld. nr. 25 (2005-2006) Mestring, muligheter og mening at antall unge omsorgstrengende har blitt fordoblet de siste ti år. Dette gjenspeiler blant annet at kommunene har fått nye oppgaver gjennom ansvarsreformen for psykisk utviklingshemmede og opptrappingsplanen for psykisk helse. De yngre brukerne har et større spekter av helsemessige og sosiale utfordringer, som krever større grad av tverrfaglig kompetanse i omsorgstjenesten. Videre vil antallet omsorgstrengende eldre fordobles de neste 35 år. Den gjennomsnittlige liggetiden i sykehus er redusert med ett døgn fra 2001, og dette legger et økende press på primærhelsetjenesten. Det er et økende behov for medisinsk og helsefaglig oppfølging av brukere både i hjemmetjenesten, i omsorgsboliger og på sykehjem. Disse utviklingstrekkene innebærer behov for økt faglig kompetanse i den kommunale omsorgstjenesten.

Samarbeidsregjeringen iverksatte en plan for rekruttering av personell til helse- og sosialsektoren for perioden 2003-2006. Formålet var å bedre rekrutteringen til utdanning og arbeid i helse- og sosialsektoren generelt, med hovedfokus på den kommunale pleie- og omsorgssektoren. Tilgang på og stabilitet av kvalifisert personell ble ansett som en forutsetning

for å kunne gjennomføre reformer og opptrappingsplaner innen disse tjenestene. Dette var også en vellykket strategi som ga resultater. Målet om en årlig vekst på 4-5 pst. i perioden 2003-2006 ser ut til å nås. Økningen i årsverk som ble utført av fagpersonell i årene 2003-2005, var om lag 2,3 pst. per år. Veksten i de to første årene var 4,1 pst. per år for yrkesgruppen med videregående opplæring, og 6,3 pst. per år for høyskoleutdannet personell.

Fortsatt er det nødvendig å iverksette et kvalitetsløft i omsorgstjenesten, for å sikre at brukerne får et bedre tjenestetilbud. Undersøkelser fra Sintef viser at beboere på sykehjem i gjennomsnitt har 6,7 behandlingstrengende diagnoser (Sintef Unimed, 2003). Det fremgår av St.meld. nr. 18 (2004-2005) Rett kurs mot riktigere legemiddelbruk at 20 pst. av beboere i sykehjem blir feilmedisinert. Sosial- og helsedirektoratet har anslått at 20-50 pst. av beboerne i enkelte sykehjem er underernærte. Samtidig er det i gjennomsnitt én lege for 180 pasienter i sykehjem, mens det i sykehus i gjennomsnitt er én lege for annenhver pasient.

På bakgrunn av landsomfattende tilsyn i 2006 har Helsetilsynet konkludert med at det er omfattende svikt i habiliteringstilbudet til funksjonshemmede barn i kommunene, og utstrakt bruk av ulovlig tvang overfor psykisk utviklingshemmede. Tilsynet har pekt på manglende faglig kompetanse som en avgjørende årsak til at tilbudet svikter.

Ifølge St.meld. nr. 25 (2005-2006) Mestring, muligheter og mening er 40,4 pst. av de ansatte i den kommunale omsorgstjenesten ufaglærte, det vil si uten helse- og sosialfaglig utdanning. Ufaglærte ansatte står ofte overfor faglig krevende oppgaver som de ikke har forutsetning for å ivareta på en forsvarlig måte. Dette er uholdbart for den omsorgstrengende, deres pårørende og ikke minst for den ansatte selv.

I nevnte stortingsmelding har regjeringen Stoltenberg presentert en kompetanse- og rekrutteringsplan for den kommunale omsorgstjenesten, kalt Kompetanseplan 2015. Regjeringen går inn for å øke andelen med høyere utdanning, men vil også fortsette rekruttering av ufaglærte til sektoren.

Det er nødvendig å iverksette et kunnskapsløft i den kommunale omsorgstjenesten, for å realisere målsettingen om faglig utvikling og bedre kvalitet i tjenesten. Forslagsstillerne mener det må være en målsetting at alle ansatte i omsorgssektoren med brukerkontakt skal ha fagkompetanse, slik at den som trenger bistand, kan få et best mulig omsorgstilbud. Det må iverksettes en plan for hvordan alle ufaglærte ansatte kan tilbys en mulighet for å oppnå fagkompetanse. Videre må det utarbeides en plan for å sikre nødvendig kapasitet i den videregående opplæringen for helsefagarbeidere, slik at det kan utdannes et tilstrekkelig antall helsefagarbeidere for å nå målsettingen om at alle ansatte skal være faglærte. For å bidra til økt rekruttering av universitets- og høyskoleutdannet personell som sykepleiere, leger og vernepleiere er det også nødvendig å sikre bedre muligheter for faglig utvikling og forskning i omsorgstjenesten. Bevilgningene til forskning og fagutvikling i sektoren må styrkes for å tilrettelegge for dette. Videre må det utarbeides program som sikrer at det etableres bedre muligheter for etterutdanning og spesialisering for helse- og sosialpersonell som arbeider i sektoren.

FORSLAG

På dette grunnlag fremmes følgende

f o r s l a g :

Stortinget ber Regjeringen:

1. Utarbeide en plan som sikrer at alle ufaglærte i den kommunale pleie- og omsorgstjenesten får et tilbud om faglig kvalifisering.
2. Utarbeide en plan for dimensjonering av utdanningskapasiteten for helsefagarbeidere, slik at det kan utdannes et tilstrekkelig antall personell til å nå målsettingen om at alle ansatte i omsorgssektoren skal ha fagkompetanse.
3. Vurdere behovet for økt utdanningskapasitet for sykepleiere og annet høyskoleutdannet personell, for å sikre at en større andel av ansatte i omsorgssektoren har høyere utdanning.
4. Utarbeide tiltak for å sikre økt rekruttering av leger til omsorgssektoren.
5. Utarbeide en plan for å styrke forskning og fagutvikling i omsorgstjenesten.
6. Utarbeide en plan for å styrke tilbudet om etterutdanning og spesialisering for ansatte i omsorgstjenesten.

28. september 2007